

S/m i den kristne historie

Overraskende mange af vores s/m-lege har en kristen oprindelse. Det samme gør sig gældende med legetøjet. Offentlig ydmygelse, selvpineri, gabestok og andreas-korset er blot nogle få eksempler. Tag med på en rejse gennem mange af de historier, myter og metoder i kristendommen, som har leveret inspiration til s/m.

Denne artikel er skrevet af Hanne og har tidligere været bragt i SMil Bladet Norge

Oversat fra norsk af Susanne Thomsen

For hvad er vel vores små laktrusser andet end et spejlbillede af syndefaldet? Da Adam og Eva skaffede sig viden blev de bortvist fra Edens have. Pludselig bevidste om deres nøgenhed dækkede de genitalierne med figenblade. Sådan sætter bibelen tonen for hele modehistorien – med tøj der begrundes ud fra vores seksuelle væsen, ikke af praktiske behov for beskyttelse mod klimaet.

Variierende grad af tildækning fortsatte med at have en sensuel funktion gennem historien. Tøj var ikke bare tøj, men løfter om udskejelser uden. Som i Victoriatiden, da en blottet ankel bragte mænd fra koncepterne.

Ekstremvarianten er Sharia-pålagte burkhaer (Sharia er en islamsk lov, burkha er et islamsk slør) – måske er der faktisk tale om en sæk- og maskefetich? Fakta er, at en utrolig stor del af vores seksuelle liv er styret eller inspireret af religion. I vores del af verdenen er det kristendommen, som har leveret inspiration til en masse forskellige s/m-lege. Det er dog vigtigt at understrege, at det kun er inspiration. Selvom et andreas kors er frækt ønsker ingen af os jo at blive rigtigt korsfæstet.

Korsfæstelsen

At nagle forbrydere op på et trækorset, hvor de blødte, tørstede

og sultede ihjel, var en romersk aflivelsesmetode.

Ved Jesu død er synden et hovedmoment. Guds søn lod sig korsfæste for at rense os for vore synder. Passer det sammen med at anbringe slaver på et andreas kors for et opgør med deres personlige synder?

Skråkorset (X'et) er opkaldt efter apostelen Andreas der blev arresteret af kejser Neros vasal, Ageas, i år 60.

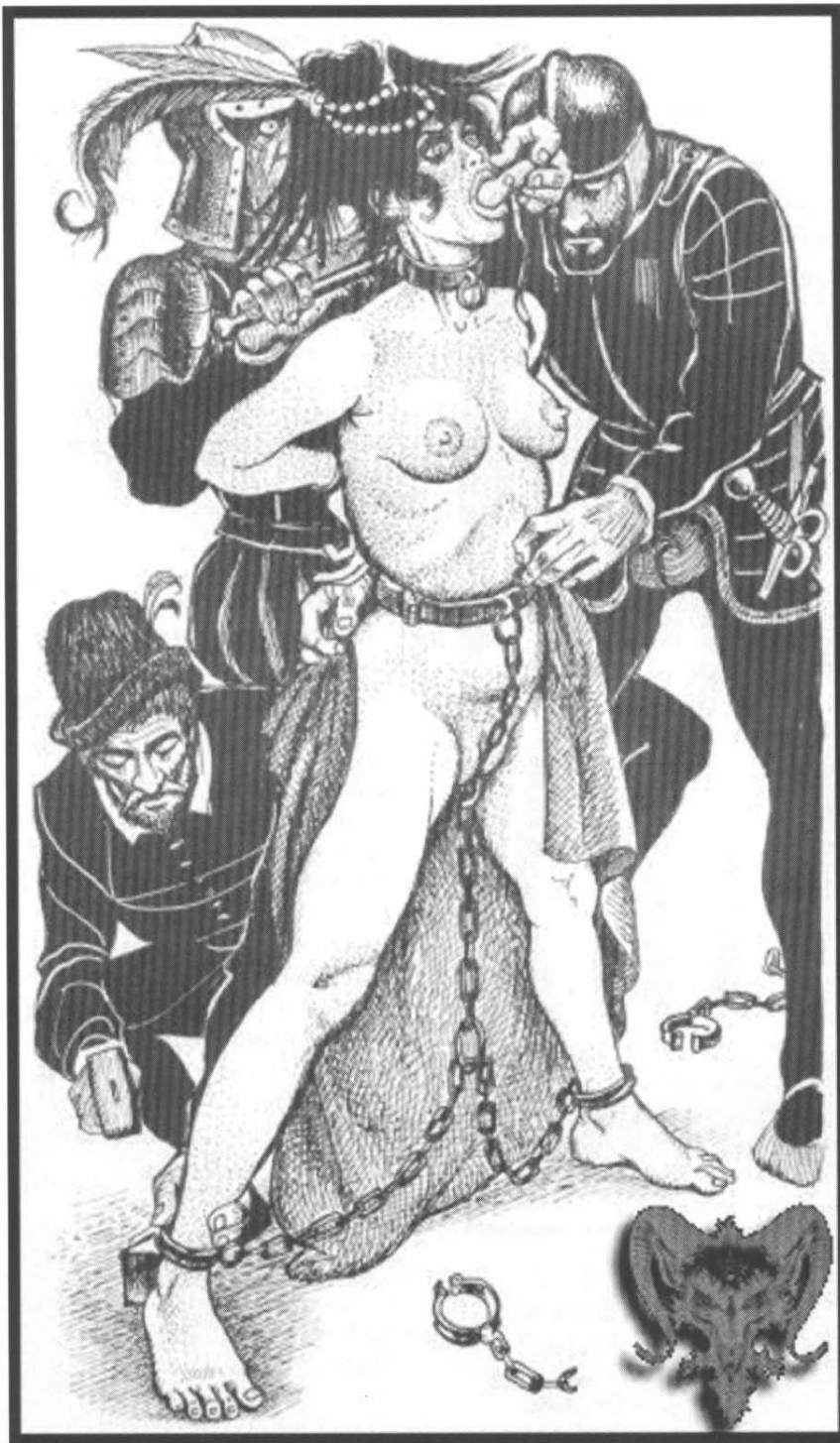
Det norske Kristelig Familieblad 2/1968 hævder, at han skulle være blevet bundet, ikke naglet, til korset for at lide længere.

Andreas-korset genfinder vi i de norske stavkirkers dekorationer og som primstavssymbol for Andreasmesse 30. november. Efter folketroen indledede Andreas-messen bedækningssæsonen for får.

Helgener

Kanoniserede helgener fra kristendommens første 300 år har næsten uden undtagelse lidt martyrdøden. For eksempel St. Perpetua, der led en langsom død i nordafrikanske Kartagos amfiteater i 203.

Efter et længere ophold i et fængsel, blev hun angrebet af en vild okse, der blev sluppet ind på arenaen. Derefter kom der en gladiator, som hun til sidst knælede ned for, så han kunne afslutte hendes pinsler med sværdet.

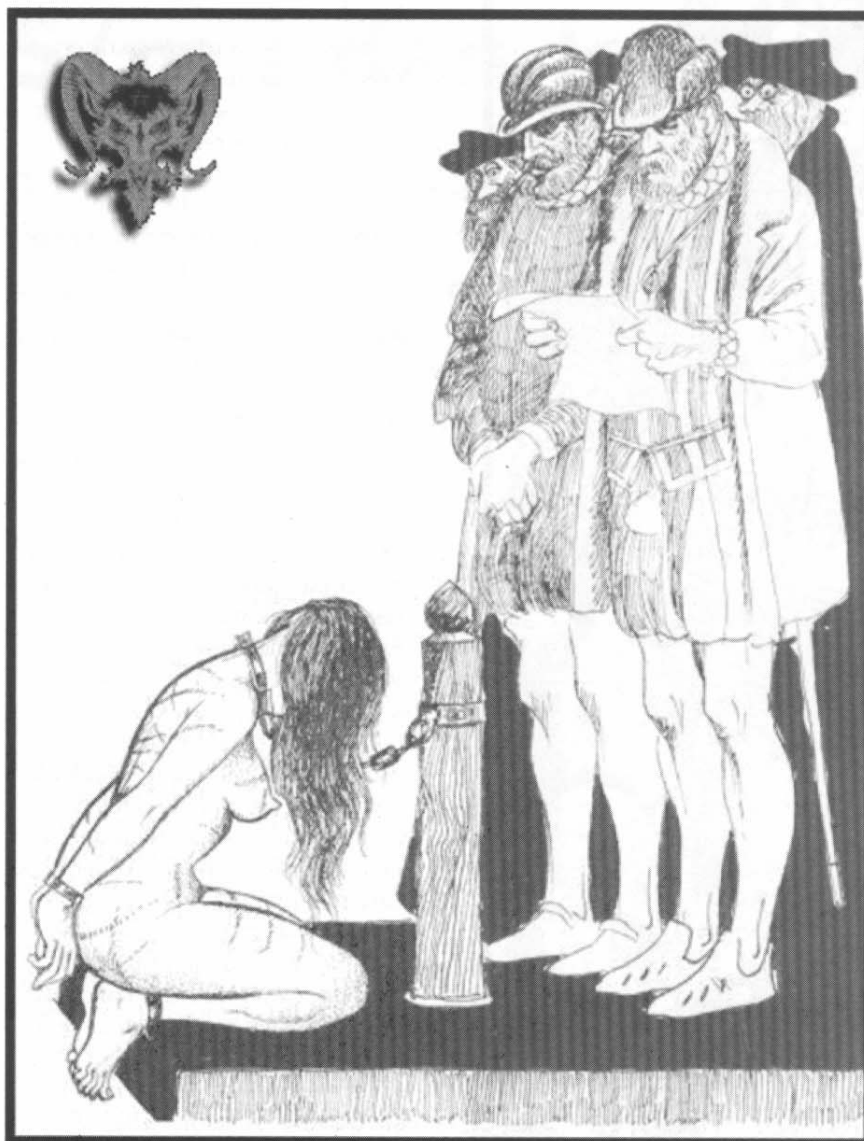
"Måske var det således at en så stærk kvinde, der blev frygtet selv af en uren ånd, ikke kunne slås ihjel uden, at hun selv ville det" skriver Margaret Mulvihill i Helgener og Martyrer. St. Elisabeth, blandt andet skytshelgen for enker, brude og blondemagere, levede som fyrstinde før sine sidste fire år som fransiskaner-

nonne. Hun skal være blevet hundset med af sin åndelige mentor Konrad af Marburg i perioden 1227-31. Konrad var så nidkær, at hele Inkvisitionen i Tyskland blev nedlagt efter hans udrensninger. Flere helgener blev anset som helige på grund af selvstraffende adfærd. I bogen "Sultekunsterne"

hævder psykiater Finn Skårderud at flugten til overdreven kristendom kan tilskrives oprør mod arrangeret ægteskab. Oprøret tog ofte form af anoreksi, med Jesu faste i ørkenen som forbillede. Afholdelsen i sig selv havde et klart masochistisk element, mener Skårderud, som når fulderikker i dag tåler de mærkværdigste udsættelser af deres tilfredsstillelse. St. Katarina af Siena (1347-1380), der led af anoreksi, skal i tillæg have båret en jernlænke om livet og pisket sig selv, før hun lagde sig med en sten som hovedpude. Det var ikke så mærkeligt, at hun fik stigmata – altså pludselige sårdannelser på hænder og fødder, som dem Jesus fik på korset. En anden med blødende hænder var grundlæggeren af Fransiskanerordenen, Frans af Assisi (1181-1226). Han organiserede sin orden i kontrast til den dekadente livsførelse, han mente ødelagde ældre kirkelige organisationer, som Dominikanerne, Benediktinerne og Cistercienserne. Vi fanges også af nonnerollespil, hvor den sippede jomfru bliver behørigt defloreret. Det handler om kontrasten mellem en takkelig facade og et liderligt væsen. Klostrenes celler, novicerne på sovesalen, det katolske hierarki – alt fortøner sig for os som et æggende mørkt magtunivers. Vi kan fundere over om s/m'ere i år 2700 får samme morskab ud af dagens nonner i fornuftige sko og billige crepestrømper. Begyndte det mon at gå galt da St. Teresa af Avila (1515-1582) reformerede karmelitterordenen til vegetarisme og bøn i brunt vadmøl?

Kætteerne

I den tidlige middelalder gik det lidt ned ad bakke for troen. Hvis pavekirken skulle bevare sin magt, var der ikke plads til flere Teresaer og Franser. Afvigere i troen blev stemplet som kætte. Man kan forstå frygten, når en af retningerne dyrkede selvfølgelig som en

kollektiv vej til religiøs ekstase. Forfatteren Umberto Eco beskriver intense optog gennem byerne, hvor deltagerne piskede hinanden og opfordrede til at sone sine synder. Historisk set kaldes de flagellanter.

For at bekæmpe afvigerne oprettede pave Lucius III inkvisitionen. Fra 1232 blev inkvisitionen drevet af dominikanerne, direkte underlagt pave Gregor IX. Alene rygter var grund nok til dødsstraf, mente kirken.

Kætterne fik chancen til at afsvære fejltroen - hvis ikke, gik det direkte til forhør og tortur. Inkvisitorerne var fantasifulde

håndværkere der foruden jernjomfruen og strækbænken opfandt de specielle torturinstrumenter til ofrenes mest sårbare kropsdele som fødder, hænder og kønsdele. Foruden bibelen støttede inkvisitionen sig til Augustin, Contra litteras Petiliani fra slutningen af det 4. århundrede:

"... på grund af Guds strengthed, ja hans miskund, er det almindeligt at straffe troløshed med prygl." Omfanget faldt efter, at den spanske inkvisition blev endelig nedlagt i 1834, men pavestolens Congregatio romanæ et universalis inquisitionis var i kraft helt frem til 1908.

Bodsgangen

For dagens kristne er det nok at angre sine synder overfor Gud. Middelalderen ville have et mere synligt bevis. Afslørede syndere kunne pålægges mere eller mindre smertefulde vandringer som middel til soning. Eller man kunne pålægge sig selv turen. Korstogene var det foretrukne alternativ så længe de varede. Lidt plyndring og voldtægt i Guds navn var ikke af vejen som afveksling i kampen mod de vantro.

Den mildeste men længste variation er pilgrimsfærden. Uden opmærksomhed fra en Domina eller Hersker kan en hel aften i høje hæle i SMil føles omtrent som 500 km med pilgrimsstav.

Kortere og mere intens var bodsgangen. Gennem bøn og smerte skulle synderen demonstrere virkelig anger. Et eksempel er Henrik IVs bodsrejse til greveborgen Canossa i de toscanske alper. Paven havde lyst Henrik i ban, fordi kejseren tvivlede på pavens autoritet. I 1077 iførte Henrik sig derfor en bodsdragt, gik til den borg hvor paven opholdt sig og stod tre dage barfodet i sneen, før han blev tilgivet. Deraf kommer begrebet canossagang.

Ydmygelsen

I den norske kirke var det mere populært at ydmyge synderne. De skulle bekende deres synder i åbent skriftemål efter gudstjenesten. Offentligt skriftemål var f.eks. straffen for at have sex udenfor ægteskabet, men kun hvis det havde gjort pigen gravid.

I 1767 blev ordningen erstattet med otte dage på vand og brød. Dagens variant af skriftestolen er mere privat. Alligevel er skrifte en pligt - en regelmæssig ydmyghed overfor en autoritet, der er sat i system. Præsten vil tilgive mod anger og et passende antal omgange med rosenkransen. Det, at bekende sine synder gennem skrifte, hang oprindeligt sam-

men med en af middelalderkirkens større indtægtskilder - anledningen til at købe sig aflad så man skulle tilbringe kortere tid i skærsilden.

Aflad var en torn i øjet på Martin Luther. Han holdt imidlertid fast i forestillingen om, at mennesket grundlæggende er syndigt. Særligt kvinden, som derfor måtte holdes i strenge tømmer. I forhold til den katolske kirke med mange kvindelige helgener og fremtrædende Mariadyrkning, repræsenterede protestantismen en forværring af kvindens status. Er det mon fra Luther, vi har arvet overvægten af kvinder blandt nutidens masochister?

Hekse

I modsætning til hvad mange tror, stammede hekseforfølgelserne ikke fra inkvisitionen. Vi finder et tidligt eksempel i Jeanne d'Arc, behørigt forhørt og tortureret i 1431 - selv

om hun som jomfru egentlig ikke kunne være heks. Opsvinget kom først i det 16. og 17. århundrede. Da vedtog mange europæiske lande love imod trolddom, efter mosaiske retsprincipper, skriver Rune Blix Hagen ved Universitetsbiblioteket i Tromsø. Årsagen var religiøs usikkerhed efter reformationen. For at bevise religionens godhed blev dæmonerne holdt op som modstykke. Hele 80 procent af dem, som blev forfulgt efter den dansk-norske hovedforordning mod trolddom fra 1617, var kvinder. Sammen med opsætsig mundbrug og en urovækkende kendskab til naturmedicin - husk kun Gud bestemmer over liv og død - blev kvinderne beskyldt for seksuelt samkvem med Satan. Luther krævede at "disse djævlører" skulle brændes, med henvisning til Anden Mosebog 22:18: "En Troldkvinde må du ikke lade leve."

Hekseriet skulle imidlertid tilstås, hvilket blev opnået gennem tortur. Det er let at forestille sig seksuelt betonedede metoder her:

"Alt hekseri kommer fra kødets lyst som er umætteligt hos kvinder," fastslår Malleus Maleficarum i Heksehammeren.

Gabestokken

Navnet gabestok kommer af, at den som stod der fik en træknebel stukket i munden. Gabestokken kom i brug i middelalderen. For fuld ydmygelseseffekt stod gabestokken oftest på torvet eller ved kirken.

Gabestok var straffen for mindre forseelser såsom at holde børnene borte fra skolen, forstyrre forsamlingen under gudstjeneste, tale grimt eller rave rundt på vejene i beruset tilstand.

Det drejede sig oprindeligt om en pæl med halsjern. En tværgående variant har militær oprindelse. Den kaldes en spansk violin og var, som navnet fortæller, en violinformet træblok. I den brede ende var der et stort hul til hovedet og to små til hænderne. Indretningen blev først nævnt i det dansk-norske militære tjenestereglement i 1747. Brugen i hæren blev afskaffet i 1811, mens gabestokken ved kirken først blev forbudt ved lov i 1848.

Et eksempel på en gabestok á la SMil er bevaret på torvet i Gamlebyen i Fredriksstad - men det var altså pæleformen, der var mest almindelig. Udviklingen i hvilke synder man måtte tåle offentlig spot (og spyt) for viser, at religionens plads gradvis blev svækket til fordel for det verdslige retsapparat. Troens straffende hånd var ingen spøg.

For os der efterligner religionens scenarier er det væsentligt at vælge legevarianter af virkeligheden. Offeret skal helst være i stand til at vende den anden kind til.

